యక్షగానం

ఏం చెయ్యను చెప్పు? దేవుడు నన్నలా పుట్టించాడు, అందమైన పిల్ల కనబడితే మీరు చూసి సంతోషించి ఊరుకుంటారు. కనుచూపుమేర దాటిపోగానే ఆ సంగతే మరచిపోయి, మళ్ళా మామూలుగా, వుండగల తాహతు మీకుంది. తామరాకుమీద నీటిబిందువు లాగా, ఏదీ అంటకుండా తిరగగలరు. ఈ మిత్రుడికి అది చేతకాదు.

చూసి ఊరుకోలేను. అంత త్వరగా మనసు తిప్పేసుకోలేను. నాకు ఓపట్టున అసలు మనసుకెక్కదు. కాని చక్కని అమ్మాయిని, ఎవరైనా నాకు నచ్చిందో, ఇక తాళుకోలేను. మనసు యిచ్చివేయాలిసిందే. ఏమరుపాటునైనా ఒక్క చిరునవ్వు విసిరితే, ఏనుగు నెక్క వలసిందే. దక్కకుంటా పోయిన తరువాత, అదే పనిగా, తలచుకు తలచుకు చిక్కి శల్యమై పోవాలిసిందే-ఆ దెబ్బ తట్టుకుని, కొంచెం కోలుకుంటూండగా ఇంకోతవాయి వచ్చిందో- వ్యవహారం మళ్ళా మొదటికి రావాలిసిందే- కాని, ఏం చెయ్యను. ఎప్పుడూ ఓడుచెయ్యే అయినా మోజు మాత్రం పోవడంలేదు.

మొన్న సెలవు లియ్యగానే రాముడి పెళ్ళికని గంగలకుర్రు మనవాళ్ళంద

రమూ కలిసి పోయినామా? నీవు, పరిషత్సభలకని, గుంటూరులో ఉన్నావు. అక్కడా మామూలు అవాంతరమే వచ్చింది. ఒక్క తమాషా వుందోయ్ మళ్ళా. పదహారేళ్ళు దాటిన పిల్లలందరూ కొంచెం కనుముక్కు తీరు అమరికగా వున్నవాళ్ళందరూ సర్వసాధారణంగా నా కంటికి అప్సరసలుగా కనబడుతారు. కాని, చుక్కల్లో రోహిణి లాగా వాళ్ళందరిలోకీ ఎవరో ఓ అమ్మాయి నాకు ఒళ్ళు పరవశమై పోయేటంత వయ్యారంతో, కులుకుతూ ఎదుట పడుతుంది. అంతటితో అయ్యగారు నీళ్ళు కారి పోతాడు.

బళ్ళుదిగి గుమ్మంలో కాలుపెట్టడం వ్యవధానంగా మన్మధజ్వరం ముంచుకు వచ్చిందని మన సుబ్బులు అసాధ్యుడు కనిపెట్టాడు. ఎవరో చూపించేదాకా వదల లేదు. చూడగా వాడికి నోరూరినట్టుందోయ్ - తలఊచి మెచ్చుకున్నాడు. మంచి రకాన్నే ఏరుకున్నా వన్నాడు. ఎలాగైనా, కనివికదా అన్నాడు. వాడి హుషార్ మాటలు వింటున్నకొద్దీ ఇక్కడ, మన ఆశాసౌధం మీద అంతస్థులు పెరిగిపోతు న్నాయ్—

నా గొడవేదో నేను పడకుండా సక్రమంగా జరిగిపోయేదానికి అడ్డుపేచీ కొట్టాడు! "ఒరే భాయీ, మనం వచ్చింది పరాయిచోటు. స్నేహితుడి పెళ్ళికి. ఆ పిల్ల ఎవరో ఎరగకుండానే చూపులు పారేయడం, కర్మంజాలక, మనవాడెవడిభార్యా అయినా అయితే, అది మిత్రధర్మం కాదు, ఎవరో, ఏమో అనుకుంటారని కాదు. మన మనసుకు మనకే బాగుండదు: ఆ పిల్లకూడా, నీ చూపుల్లో చూపుకలిపి ఖుషామత్ చేస్తూందంటున్నావు గనుక, స్నేహితుల్లో ఎవరిభార్యా కాని పక్షంలో చెల్లెలైనా, మరెవరైనా కానీ. ఫరవాలేదు. నీవు నిరాఘాటంగా ముందు అడుగు వేయవచ్చును. నీ అదృష్టం పండించుకోవచ్చును. అదేదో తేలేదాకా నీవు కనురెప్ప మెదపడం చేయి విసరడం, చిరునవ్వు నవ్వడం, ఇత్యాదులు....బాబూ....తెలిసిందా?"

వాదించి లాభంలేదు. సరేనని ఒప్పుకున్నాను. కాని, తెలుసుకోవడం ఎల్లా? వచ్చిన స్నేహితుణ్ణి ప్రతివాడినీ "ఏరా అప్పీ! నీవు సకుటుంబంగా వచ్చావా" అని లౌక్యంచేసి అడిగి చూశాననుకో. అవతలవాడు అవునన్నా కాదన్నా ఆ అమ్మాయి ఫలానావాడి పెళ్ళాం అని తేలదు కదా! అంతటితో పోనీ, ఇంకా కొంచెం చొరవ చేసి, ఆ అమ్మాయి నీ భార్యయేనా అని ఎవడినో పుజ్ఞాయింపుగా అడిగితే, తీరా నిజముయే పక్షంలో మనవాడికి అనుమానం కలుగక మానదు. అది మరీ అసలుకే మోసం. మా 'కొటరీ' వాళ్ళని ఎవరని అడుగుదామా? అందరూ కొంటెతనానికి

పోయి మా ఆవిడంటే, మా ఆవిడని ఎగపడితే మనం అనుకున్న పని కాకపోగా నలుగురికీ అకతాయితనం చేయడానికి సందుచూపించి నట్టవుతుంది. ఈ మునుగులో గుద్దులాట యెందుకు? ఆ అమ్మాయినే ఆ మాట అడుగుదామా అంటే కోమటి సరసం లోకి తేలదూ ?

ఎటూ తోచక ఏమిటీ కర్తవ్యం అని మంత్రోపదేశం చేసినవాడి దగ్గిరకే మళ్ళీ సలహాకు వెళ్ళాను. ఆ ధీరుడు సెలవిచ్చింది ఏమంటే - "ఈ సందర్భంలో నీ స్వయంకృషి వల్లనే తెలుసుకోవలసిందే కాని, వేరే మార్గం లేదు. జాగ్రత్తగా కని పెడుతూ వుండు. ఎప్పుడూ వెన్నంటి తిరుగుతూనే వున్నావు కాదూ! ఎవరు ఆ అమ్మాయివేపు సొంత సొమ్ములాగా పరిచయంగా చూస్తూంటారో నలుగురిలో వున్నప్పుడు, ఎవరికోసం ఆ అమ్మాయి చూపులు వెదుకు తుంటాయో—అట్టే గడిపేసినట్టు కనబడటంలేదు ఇంకా - కనక వాళ్ళిద్దరూ దంపతులని మనం నిశ్చయిం చేసుకో వచ్చును: ఈ దోవ తొక్కి చూడు. ఆపైన ఆమె చిత్తం-దేవర భాగ్యం!

చూశాను. అటూ లాభించలేదు. మిసమిస లూరిపోతున్న పిల్లగనుక ప్రతి వాళ్ళ చూపులకీ, ఆ అమ్మాయే గురి: మిడిసి పడుతూన్న బేడిసల్లాగా చెంపకు చారెడు కళ్ళు వేసుకుని సదస్యం సావడంతా చుట్టుతిప్పి నిమిషానికి మూడుసార్లు కలువల తోరణాలు కడుతూన్నది.

పునః గురుపాదుల దగ్గరకు వెళ్ళి స్వస్తి చెప్పుకున్నాను: వాడంటాడు కదా- "అవునురా-వుత్సవాల్లో ఈలాటి శుభకార్యాల్లో ఆడపిల్లలు వెనుకా ముందూ చూడ కుండా, మాంచి వుమ్మసుమీద వుంటారు. వాళ్ళకు ఆటవిడుపు రోజులు ఇవే. పట్టి రోజుల్లో అయితే, కూచుంటే తప్పు, నిలుచుంటే తప్పు-ఇప్పుడేగా రికామీగా వుండ నిచ్చేది: అయినా పెళ్ళికి వెళుతూ పిల్లిని చంకను వేసుకు వచిన్నట్టు వచ్చేవాళ్ళ ఒక్కళ్ళే రాక ద్వంద్వ సమాసాలు దిగుతామేమిటోయ్—"

నాకు చప్పున ఒక ఊహ తట్టింది—"ఒంటరిగానే వచ్చిందేమోరా? యింత చలాకీగా వున్న అమ్మాయి, గుదిబండను కోరి వెంట తెచ్చుకుంటుందా ?—అలా కాని పక్షంలో ఇంతకాలం వృధాగా గడచిపోకుండా ఈపాటికి ఇంద్రభోగం అనుభవి స్తూండేవాడినే. పోనీ ఇప్పటికైనా నేను చొరవ చేయవచ్చునా?" అని వాడి అనుజ్ఞ అభ్యర్థించాను.

వాడా మన బోల్తాలో పడేది? నా అదుర్దా కనిపెడుతూన్న కొద్దీ మరీ నిదానం

లోకి దిగిపోయాడు. వరద హస్తం నా ముఖానికి దగ్గరగా ఆడిస్తూ "అమ్మమ్మ! మనం ఏ పని చేసినా అనుకున్న మాట ప్రకారం పోవాలిసిందే - ఒంటరిగా వచ్చిందనుకోవడానికి ఏం నిదర్శనా లున్నాయి?- ఊహాగానం పనికిరాదోయ్ భయ్యా! మనకు ప్రత్యక్ష-ప్రమాణకం ముందు నికరంగా తేలవలసిందే"-అని ముద్ర వేశాడు.

"అయితే ఏం చేయమంటావురా - ఈ తటపటాయింపులతో పుణ్యకాలం కాస్తా గడిచిపోతూంది - ఇవాళ సదస్యమా, అప్పుడే నాకబలి అయిన తరువాత ఒక్క-క్షణం వుండము కదా?- పోనీ, ఏదో మస్కా-వేసి ఎలాగో ఇంకోరోజు కూడా దేకినా, ఆ అమ్మాయి వుంటుందో లేదో తెలియదు కదా?- ఏదో అమీ తుమీ తేలకపోతే ప్రాణాలు నిలిచేటట్టు లేదు—భరతవంశపు బ్రతుకు...."

మాటకు మాట అడ్డంవేసి బ్రహ్మాండమైన ఎత్తు ఏదో తట్టినట్టు కళ్ళు జిలజిలలాడిస్తూ నా భుజం తట్టి "నీ రొట్టె నేతిలో అమాంతం విరుచుకు పడుతుందిలేరా! దీని కిక తిరుగు లేదు; నీవుపడ్డ శ్రమంతా రెట్టికి రెట్టింపు ఫలిస్తుంది" అని అభయం ఇచ్చాడు. ఏమిటో చెప్పమని తహతహలాడి పోయినాను. వాడు, తాపీగా "కొంచెం ఓపిక పట్టాలి. కార్యార్థివి ఇంత తొందర పడితే ఏలా? దైవం అనుకూలించాలి. మన యత్నం కలిసిరావాలి. మిధున విడియా లందుకునేందుకు జంటలు జంటలుగా దంపతులు తయారు కాక తప్పదుకదా-అప్పుడు ఈ తర్జనభర్జన లేమీ లేకుండా ఇద మిత్థమని నిర్ధారణ అయిపోక తప్పదు—"

"తేల్చుకుని, మూటాముల్లే సర్దుకుని బండి ఎక్కడమేనా"—

"ఏం ఉన్న వ్యవధి చాలదేం? —వెన్నెల రోజుల్లా వుంటుందా?—"దొరికిన నిమిషం దీరుపోదు, మన దొరగారే మొనగాడు" వినలే ఈపాట, మా మజాగా వుంటుంది. ఇంకేం ఖుషీ సే జావో - ఈలోపల మాత్రం ఏమన్నా పిచ్చి వేషాలు వేశావా 'నాకు నీయాన గలదు సుమా....నాయనా.'

వెక్కిరింపు ముదిరిపోనీయకుండా తప్పించుకుని బయటపడి నిమిష మొక యుగంలాగు యుగ మొక నిమిషంగా గడిచిపోయే ధన్య - తరుణావసరం ఎప్పుడెప్పుడా అనుకుంటూ గడిపాను. ఎన్నిసార్లు ఆ అమ్మాయి కనిపించినా తల ఎత్తి చూడనన్నా చూడకుండా తప్పించుకుని మనసు సంబాళించుకుని ముహూర్తమాత్రం దురుకొంత ధైర్యం ఇలా, ఏలాగో తేలిపోతూ నేలకు వాలిపోతూ ఎల్లా వున్నారో సహించి, నాకే ఆశ్చర్యంగా వుంది.

మన కోసం ప్రొద్దు నిలుస్తుందా పరుగెత్తుతుందా?— దానివేళ దానిది కాని?- నేను, ఆ సాయంకాలమంతా తీర్చి దిద్దుకుని ఉబుసుపోక ఇష్టంవచ్చినట్టు షికారు కొట్టి వచ్చి నిద్రపోదామనుకుని, రాక, లేచి చెరిగిన తల జాము సేపు మళ్ళా సరిజేసుకుని మరోమారు లవెండర్ తుంపురులు ఒంటిమీద చిమ్ముకుని పాన్పువేయగానే అక్కడ ప్రత్యక్షమైనాను. ఈ బ్రహ్మచారికి ఇక్కడేం పని, అని కొందరు వింతగా చూసి నవ్వుకున్నారు. మనం అవేవీ లక్ష్యంచేసే స్థితిలో లేము. చూపూ, మనసూ ఒక కొసాకు తెచ్చి మెలిజేసి పాన్పు చుట్టూ చక్రభ్రమణం చేయిస్తూన్నాను. ఒక్కొక్కళ్ళే వస్తూన్నారు. తలోవేపు నుంచీ వచ్చి సరసను నిలుచుని తాంబూలాలు పుచ్చుకుని కలిసి మళ్ళా విడబడుతూన్నారు.

అందరూ వచ్చారు. ఆ అమ్మాయి కనబడదు. తాంబూలపు పళ్ళెము ఖాళీ అయింది. ఆ అమ్మాయి జాడే లేదు.

పాతాళందాకా కుదించుకుపోతూన్న అడుగుల్ని బలవంతాన పెకల్చి వేసుకుంటూ ఊపిరన్నా సలుపుతుందని - పక్క వసారాలోకి వస్తూన్నాను: మబ్బుచాటున ఇరికిపోతూన్న చంద్రరేఖ తళుక్కుమని మాయమైపోయింది. ఆ అమ్మాయి మాట వినపడ్డది. ఇంకో అడుగు వేసేటప్పటికి ఆ అమ్మాయి కనపడ్డది. నన్ను చూసి నవ్వు మొగం దూరంగా చేసుకుని మాసిన చెరగు పిరుదులమీదుగా తిప్పి అంచు రొండి నమర్చుకుంటూ తొలగిపోయింది!

ఏం చెయ్యను చెప్పు దైవం వంచన తల పెట్టినప్పుడు? ప్రతీకారం మన చేతులోపనా?

తిరిగి వచ్చేశా. మనసు మనస్సులో లేదు. మరచిపోదామన్నా మరపుకు రావడంలేదు.

స్కూలుకు వెళ్ళడం కూడా కట్టిపెట్టి వసారాలో కుర్చీలో దిగాలుపడి కూర్చుని ఉండేవాణ్ణి. దేహం మన స్వాధీనంలో లేదు. సుబ్బులు, వాడి పనేదో వాడు చేసుకుపోతూ నన్ను పలకరించకుండా, నా చాయలకయినా రాకుండా తమాషాగా తప్పించుకు తిరుగుతూండేవాడు. మెదడంతా, భూకంపం తరువాత బీహారులాగా అయిపోయింది. ఎప్పటికి కోలుకుంటానో నాకే తెలియదు. చెప్పి మనసులో మంట చల్లార్చుకునేందుకు వెళ్ళిన వాడవు నీవు యకాయకిని తిరిగి రాకుండా, అక్కడి నుంచి మదరాసు కొట్టేసి నీ చిత్తం వచ్చిన యింటిమీద బుద్ధి మళ్ళిన తరువాత కాని, దయ చేయకపోతివి.

మాడు వాల్కానో అయిపోయి సెగలు చిమ్ముతూంటేయధాశక్తి ఉపశమనం చేసుకుందామని చిమ్మ చీకటిలోనే లేచి బాగా ఎండ ఎక్కి తెరలు విడిపోయేదాకా, మంచులో ఇంటి ముందు తోటలో తిరగడం అలవాటు చేసుకున్నాను. కాని సాఫీగా నడక సాగేదనా? ఏమేమో జ్ఞాపకం వచ్చి అడుగు ముందుకు పడేదికాదు. మరిన్ని గులాబీ బొగడలు మంచులో చెమ్మ లెత్తితేనెలూరు తున్నట్టుగా వుండేవి. అలా టప్పుడు ఆ అమ్మాయి పెదవు లేమోనని భ్రమపడటం నా అవస్థలో అబ్బురమా?

కోరకాలేనా.......విచ్చిన గులాబీలు మాత్రం మోసం చేయలేవను కున్నావా ?—

అవాళ గలాబీ చెట్టుదగ్గిరే నిలుచుని వున్నాను. ఎండ తెర విచ్చింది కాని, నేను తడిసిన తలను, చేతులతో అద్దుకుంటూ పరధ్యానంలో ఏమో, అలాగే వుండి పోయాను.

గేటు తలుపు కొంచెం చప్పుడైంది. ఏడెనిమిది ఏళ్ళ అమ్మాయి ఓ రెక్క కొంచెం నెట్టి ఆ సందులోనుంచి తల ముందుకు రానిచ్చి బెదురుకుంటూ ముగ్ధంగా మహా మధురంగా నా చూపు తన వేపు లాక్కుంటూ "గులాబీ పూలియ్యరూ" అని కూసింది. నేను, ఏమీ చెప్పకముందే, ఆ అమ్మాయి వెనకాతలనుంచి "రావే పోదాం" అనే పిలుపు—కొంచెం వుండి, "నీవు రాకపోతే నేను వెళ్ళి పోతున్నాను." అనే బెదిరింపూ, అంతకన్నా మరీ అందమయిన గొంతులో వినిపించినవి. వినీ వినడంతోనే మనసు స్టీరింగు తప్పిపోయిన కారులాగా తూలుకుంటూ పొగరుబోతు పరవళ్ళలో గేటు కమ్ములు దూసుకొనిపోయి బయట వాలింది.

ఈ భాగ్యవశం చేత గాలికి నెట్టుకొని కటకటాలకు అడ్డంగా ఉన్న రెక్క ఈవలికి నెట్టుకు వచ్చి అంధ్రవధూటీ సౌభాగ్యం అరచాటుగా ఉన్నప్పు డెంతగా ఉవ్విళ్ళూరిస్తుందో నాకు అనుభవించే యోగ్యతను ప్రసాదించింది.

నన్ను పూలడిగిన చిన్నపిల్ల మాటకు జవాబు లేక, నా ధోరణి అర్థంకాక, మళ్ళా అడగడానికి బింకంలేక, పూలఆశ వదలలేక నన్ను ముందరికి పోనీయకుండా అడ్డంగా అక్కడే నిలుచుని ఉన్నది. రెపరెప లాడిన వల్లెవాటు చెరగు నన్ను కూడా ఆ స్థితిలోకే తీసుకువచ్చి మాయమైంది: ఆశలు వెనుకకు మళ్ళించుకుని ఆ పిల్లకు...పసరు పూపలైనా మిగల్చకుండా గులాబీ గుబురంతా దూసి, లంగా ఒడి నింపేశాను. పాపం

మాట సందెడై కాళ్ళ బంధాలు పడుతూండగా వాళ్ళ అక్కతో కలుసుకోవాలని పరుగెత్తింది: గేటు దాటివచ్చి మెట్లమీద నిలుచుని కనుచూపు మేరదాకా మలుపు తిరిగి వాళ్ళు కనపడకుండా పోయేదాకా ప్రతిమావస్థకు వచ్చింది మన మూర్తి!

లోపలికి వెళ్ళానన్న మాటేకాని చేజిక్కిన నవనిధులూ పొరబాటున జారవిడుచుకున్న కృపణావతారం మెరుగు నాకన్న. ఇంకొకళ్ళయితే ఈ స్వల్పవిషయం ఇంతగా మనసుకు పట్టిచ్చేది కాదు, నేను మొదటనే మనవి చేసుకున్నాను కాదూ? ఏ నీవో ఇంక మరొకరో అయితే అడిగి పిల్లకు ఒకటో అరో పూలిచ్చి వెనుకనుంచి పిలిచినపిల్ల బహు నాజూకుగా కులికిందని, ఒకమారు దమ్ముగా అనుకుని మళ్ళా మర్నాడు, ఆ పిల్లే వచ్చి పూలడిగితే ఆనవాలు పట్టలేక కొత్తగా చూసేవాళ్ళు—నేనా మీకూ, నాకూ అక్కడే ఉంది తేడా.

అప్పటినుంచీ ఇంకో ఆలోచన పోలేదు: వేరే పని తోచలేదు. రాత్రి ఆ పవలూ ఎలాగో గడిపాను. తెల్లవారగానే తోటంతా తిరిగి గులాబీలన్నీ కోసి పూలబుట్టలో అందంగా అమర్చి ఎప్పుడు వాళ్ళు వస్తారా అని ఎదురుచూస్తూ నిలుచున్నాను. ఎలా అనుకున్నా ననుకుంటావా? అది నా మనసుకు తెలియాలి.

ఇద్దరూ కలిసే వస్తూన్నారు, ఒకరితో ఒకరు ఏవో కబుర్లు చెప్పుకుంటూ, నవ్వుకుంటూ. నన్ను చూడగానే, చిన్నపిల్ల ముఖం కలకలలాడి అడుగు ముందుకు వేసింది. ఆ వయ్యారి అనుమానించినట్టు గమనం మందగించింది అన్నమాటే కాని, ఇద్దరికి అట్టే ఎడంలేదు.

దగ్గరకు రాగానే నేను చేతులుజాచి పూలు అందీయ బోయినాను; చిన్నపిల్ల అమిత ఉత్సాహంతో దగ్గరకు రాబోతూండగా మా భామ చేయి పట్టుకుని ఆపి కోపంగా "వద్దు" అన్నది- నావంక చూడకుండా చెల్లెలినే గదమాయించుతూ. ఆ అమ్మాయి మాత్రం తక్కువతిన్నదా ఏం? విదిలించుకుని, రెండోచేత్తో సజ్జ అందుకుని, "నాక్కావాలి, నిన్న అన్నీ నువ్వే తీసుకున్నావుగా అమ్మ! చిన్నదాన్ని నన్ను అన్యాయం చేసి! ఒక్క పిసరన్నా యిస్తానేమో చూసుకో?" అని వాడీలుగా చెప్పడంలో నాకు వేయి దేవతలు వరాలు కురిపించినట్లయింది. పూలన్నీ ఆ అమ్మాయి తీసుకుందా నిన్న?

మళ్ళా మర్నాడు—

"నాకు మల్లెలు - అక్కయ్యకు గులాబీలూ" అని నన్ను చూడగానే నవ్వు

కుంటూ దగ్గరకు వచ్చింది మరదలు: నాకూ, ధైర్యం వచ్చి చేయి కొంచెం పైకి ఎత్తి "ఎవరికోచ్, ఎవరిక్కావాలోచ్" అని ఆ అమ్మాయివంకే చూసి చేర రమ్మని చూశాను. ఫలించింది - మరీ దరిదాపుకు రాలేదు. చేతికి చేయైనా తగులనీయలేదు: కాని అందుకుని తలవంచుకొని, నిలుచున్నది పూలమీదనే చూపు నిలిపింది.నేను ఆపై మాట తోచక పలుకరించలేదు. వాళ్ళూ పలుకలేదు. "వెళుతున్నాం" అన్నది చిన్న అమ్మాయి. మౌనం ఉభయపార్శ్వాలా కంటకమై పోయిన తరువాత, "మళ్ళా రేపు" అన్నాను. అప్పటికి జవాబిచ్చి: నిశ్చయంగా చెప్పలేను కాని తల రవంత ఊగించిందని తోచిందోయ్ నాకు.

మూడోనాడు మామూలుకన్న కొంచెం ఆలస్యంగా అయితే ఒంటరిగా వచ్చింది. మనకు అంతకన్న కావాలిసిందేముంది?– వసంతలక్ష్మిని ఆహ్వానించే మాధవుడి మమతతో లోపలికి తీసుకు వెళ్ళాను. చెట్టుచెట్టు దగ్గిరా నిలిచి పూలు ఏరి కోసుకుంటూ కోసిన పూలన్నీ వెనువెంటనే దండగా అల్లుతూ జాజిపొదల వాయకు జేరుకునే టప్పటికి వంకీగా తయారుచేసి నాచేత బ్రతిమాలించుకుని తురుము నిచ్చింది: నవ్వుకు నవ్వుతోనే బదులు తీర్చింది.: అందుకున్న చేతిని అంతలో లాక్కోకుండా నా కైవసాన మనసార మసలనిచ్చింది. ఎంతకు నోచుకున్నానో, ఎన్ని కలలు కన్నానో? ఒకళ్ళకి ఒకరు ఎంత కావలసినవాళ్ళమై పోతామనుకొన్నానో ఇప్పటికీ మరచిపోలేకుండా ఉన్నానోయీ: ఆవాళ అందం, అలంకరించుకున్న సోయగం, గోధుమరంగు చీరె, నొక్కునొక్కుల పైట అమరిక, జుబ్బా జరీగీరలకు రాచుకుంటూ తళుకుమనే లోలాకులు కులికినప్పుడల్లా, వెన్నెలలు చిలుకుతూ, ఎందుకులే బాబా! పలికినందుకు తలచుకున్నందుకు ఫలమేమి ?

ఈ మూన్నాళ్ళ సహవాసంతోనే, ఆ అమ్మాయిమీద నాకు మక్కువ అనూహ్యంగా పెరిగిపోయింది. కనబడే దాకా నిలువలేకపోయే వాడిని. కలుసుకున్న తరువాత ఓ పట్టున విడువలేక పోయేవాడిని. నవమల్లిక చూశావ్. ఇంత కథాచెపుతూ ఇందాకటి నుంచి పేరు ఏమిటో చెప్పడమే మరచిపోయినాను. నీవన్నా అడిగావు కాదేం? - మరొచ్చి వినడం విసుగుగా ఉంటే చెప్పు, మొగమాటానికి పోక, ఆం లేదుకదా-సరే.

నవమల్లిక కాలేజీలో పెయింటింగ్ నేర్చుకుంటూంది. చుట్టయినా, మా యింటి మీదుగా వచ్చేది. వచ్చే వేళకు, నేను సిద్ధంగా కాచుకుని ఉండేవాణ్ని. ఇద్దరం కలిసి

బహు కులాసాగా ఏవేవో అర్థంలేని కబుర్లు చెప్పుకుంటూ దోవలో ఎవరూ చూడనప్పుడు చేతులు కలుపుకుంటూ నడచిపోయేవాళ్ళం నిదానంగా. ఎంత ఆలస్యం చేసినా కాలేజీ గేటు కనబడగానే అప్పుడే వచ్చామే, ఇక విడిపోవాలి కదా అని అడుగు ముందుకు వేయడానికి మనసొప్పేదికాదు: టైమైపోయిందని పారిపోయేదాకా అక్కడే ఏలుసుని మాటలలోకి దించి కదలనిచ్చేవాడిని కాను.

సాయంకాలం చివరి పీరియడ్ ఎగగొట్టే నేను కాలేజీనుంచి, ముందుగా బయలుదేరి వాళ్ళ స్కూల్ దగ్గరకు వచ్చి తారట్లాడుతూ తొందరగా నడవదని స్కూల్ గడియారాన్నీ వేళకు గంటకొట్టడని ముసలిబంట్రోతునూ, మనసులో లక్షలు తిట్టుకుంటూ కాలు నిలువకుండా ఉండేవాడిని. టైమైపోయి మల్లిక గేటు దాటి బయట పడగానే ఇంకో దోవను, అది మరీచుట్టు, వాళ్ళయింటిదాకా కలిసి వెళ్ళేవాళ్ళం. వాళ్ళ మేడ సందులో లోపలగా ఉంటుందిలే. నేను మొగదలనే ఆగిపోయేవాడిని, మల్లిక గడపలన్నీ ఎక్కి వెనుదిరిగి నావంక చూసి మాయమయేదాకా!- "లోపలికి రావచ్చును మావాళ్ళు ఎవరూ ఏమీ అనరు...." అని అనేకసార్లు రమ్మని బలవంతం చేసింది. నాకే ఎందుచేతనో దమ్ములుండేవికావు.

—సుబ్బులు వాళ్ళ ఊరువెళ్ళాడు: నేను ఒంటరిగానే ఉన్నాను: ఆ సంగతి మల్లికకు తెలుసు.

శనివారం— సెలవురోజు కనక ఆనాడు ఉదయం మేమిద్దరమూ కలుసుకోలేదు. సాయంకాలం టోర్నమెంటు చూడటానికి వెళ్ళి పొద్దుగుంకిన తరువాత ఇంటికి చేరుకున్నాను. స్నానం, భోజనం అవీచేసి నాయరు హోటలుకు వెళ్ళి టీ త్రాగివచ్చి ఫ్రాన్సిస్‌కోనిట్టే పుస్తకం పూర్తిచేయాలని రాత్రి ఎంతైనాసరే సిగరెట్ ముట్టించి కుర్చీలో ఒరిగాను.

పేజీ తిరగకముందే తలుపు చప్పుడు కాకుండా తోసుకుని, మల్లిక లోపలికి వచ్చింది:—మరీ దగ్గిరికి వచ్చింది:

ఆవేళప్పుడు అసలు ఎన్నడూ లోపలికి రావడం ఆమెకు మామూలు లేదు: చూడగానే మొదట ఆశ్చర్యం వేసింది. నాకోసమే వచ్చింది కదా అనుకునేటప్పటికల్లా మనసు పొంగిపోయింది. వెంటనే కౌగిలిలోకి లాక్కుంటే అభ్యంతరం పెట్టదు. నాకు తెలుసును కాని నా మతం అది కాదు.

కూర్చోమన్నాను. దూరంగా వున్న కుర్చీలో పోయి కూర్చుంది. అక్కడ

నుంచి ప్రేమ అంటే ఏమిటో ప్రణయ జీవనం అంటే ఏమిటో సామాన్య ప్రాపంచిక సుఖాలను మించిన మానసికానురాగం ఎంత ఉత్తమమైనదో ఎంత గొప్పగా చెప్పా ననుకున్నావు ?—

నా తెలివితేటలకు అభినందించాలనీ ఇంత చదువుకున్న వాణ్ణని నన్ను మల్లిక మెచ్చుకోవాలనీ కాదు. నా మనసు విప్పి చెప్పుదామని. ఆమెచేత "నేను నిన్ను మన సార ప్రేమిస్తున్నాను" అని అనిపించుకుందామని....

విన్నది. విని, ఊరుకున్నది.

కూర్చున్నవల్లా లేచి నావంక చూడకుండా "వెళ్ళివస్తాను" అంటూ అడుగు సాగించింది.

నేను ఆదుర్దాగా ముందుకు ఉరికి చేయిపట్టుకొని "అప్పుడేనా" అన్నాను. ఆమె పెదమొగంగానే, "అవును" అని చెయ్యి కొంచెం మోటగా విదిలించుకుంది.

"నీవు ఉంటావనుకున్నాను" నాకు మాటలు తడబడినవి. బ్రతిమాలుతూ అడ గటంలో మల్లిక కొరడా ఛళుకులాగా నా వంక మళ్ళీ కళలేని చూపుతో తీయదనం లేని నవ్వుతో "అలాగా" అని మిగిలిన మాటలు మింగేసి వెళ్ళిపోయింది.

అంతే. ఆనాటినుంచీ నేనూ, మల్లికా పరాయివాళ్ళం. చాలా రోజులదాకా కని పించనేలేదు. ఇప్పుడు ఎన్నడన్నా ఒకవేళ కనిపించినా నా వంక చూడనైనా చూడదు.

ఏమిటి కారణం భాయీ, నాలో లోపమా? లేకపోతే జాతకఫలం అలాటిదా?

చెప్పనా-ఏమిటో.

మొదటిది—నీకు ఎవరిని ప్రేమించాలో తెలియదు.

రెండు-ఎలా ప్రేమించాలో అంతకన్నా తెలియదు. ఏం, శంకరాచార్యుణ్ణి అను కుంటున్నావా ఏం, శృంగారం, వేదాంతం కలగలిపి చలాయించుకు వచ్చేందుకు ? ఆ అమ్మాయి నీమీద ఆపేక్షతో వచ్చింది: లెక్చరు వినటానికా? ఉక్కిరి బిక్కిరి చేసే స్త్రీని. ఇంకానయం-రివ్వున కేకవేసి నీకు పిచ్చి ఎత్తిందనుకుంటూ వీధినిపడ్డది కాదు - నీకు అలాటి సత్కారము కావలసింది. లేకపోతే కొంచెం గడుసరి అయితే "చుప్ రహో" అని చెవి మెలివేసి అరచేతులలో ఎత్తుకొని........అమాంతం మంచంమీదికి గిరవాటు వేసి....

చేతగానితనం కాకపోతే ఎందుకు వచ్చిన వేషాలు ఇవి-భాయీ!